

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 29/10/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 237: Thiện ác nhân quả phải nên rõ ràng

Có người nói cho rằng phạm lỗi không sao đâu, hãy đem tiền đi cúng Phật, đi bố thí thì sẽ bù đắp được những sai phạm đó. Tuy nhiên đây là lời nói sai lầm! Trồng nhân thiện thì phải nhận quả thiện, trồng nhân ác thì phải nhận quả ác. Ở thế gian có câu lập công chuộc tội nhưng trong luật nhân quả thì ai làm phước thì hưởng phước, ai làm ác thì nhất định phải gặp quả ác, “*Lưỡi trời lồng lộng không sót lọt một mảy bủ*”. Ở thế gian, người ta làm việc ác mà người không biết, quý không hay nên làm việc ác một cách tùy tiện. Cũng vậy người nói dối quen miệng không thấy quả báo gì nên vẫn cứ nói, nếu mỗi lần nói mà lưỡi bị cắt đi một miếng nên cứ thế tùy tiện mà nói.

Nhân quả thông ba đời quá khứ, hiện tại, vị lai. Trong vô lượng kiếp sanh tử, chúng ta không biết mình đã tạo ra biết bao nhân bất thiện. Trên Kinh Phật từng chỉ dạy là “*Tội của một người mà có hình tướng thì có thể chất đầy cả tam thiên đại thiên thế giới này*” cả quả đất. Vệ Trọng Đạt trong sách Cầm Ứng Thiên mới 40 tuổi đã chết, xuống Diêm Vương hỏi: “*Nhà người trẻ thế này mà làm nhiều việc ác vậy?*” Vệ Trọng Đạt không thấy mình làm ác, đến lúc giờ sổ ra xem, Vệ Trọng Đạt mới tâm phục khẩu phục bởi khi sống ông luôn khởi tâm động niệm ác. Đến khi soi đến phần phước, ông thành thật nói ông không làm được một việc gì cả, tuy nhiên, khi còn sống, ông từng viết sớ dâng vua can gián nhà vua không nên làm công trình sẽ tổn sức người, sức của của ba châu phủ. Vệ Trọng Đạt nói Ngài có dâng sớ nhưng nhà vua không tiếp nhận. Phán quan nói rằng tuy sớ của ông không được tiếp nhận nhưng tâm của ông đã biết vì dân chúng của ba châu phủ mà lo nghĩ thì phước này đã rất lớn. Còn nếu nhà vua chấp nhận sớ của ông thì công đức phước báu của ông sẽ vô lượng vô biên.

Câu chuyện này cho thấy ngay trong cuộc đời này, chúng ta có nhiều đãi ngộ tốt và cả những chướng ngại và tất cả đều là nhân trước quả sau. Nhân quá khứ đã tạo nên hiện tại không có cách gì thay đổi được nhân. Hòa Thượng nói: ***“Xã hội hiện đại, chúng ta thấy vợ chồng bất hòa, cha con bất hòa, anh em bất hòa. Đây là hiện tượng phổ biến! Vì sao hình thành sự bất hòa này, chúng ta phải biết nguyên nhân của nó? Đó là nhân duyên của nhiều đời nhiều kiếp.”*** Nếu không hiểu được việc này, chúng ta sẽ mãi oán trời trách người. Chúng ta phải thấu hiểu rằng mỗi mỗi nhân duyên đều là nhân trước quả sau, do nhân kết thành quả, quả lại kết thành nhân vô cùng phức tạp để chúng ta có thể chấp nhận những nghịch cảnh mà tưởng rằng thế gian không thể xảy ra. Cha mẹ yêu con từ lúc nhỏ đến khi trưởng thành, lập gia thất, cuối cùng khi con có vợ con rồi, người con lại đuổi cha mẹ ra khỏi nhà. Việc khó tin này mà vẫn xảy ra trong cuộc đời này. Đây là nhân duyên của nhiều đời nhiều kiếp.

Hòa Thượng nói: ***“Duyên là cái tác động đến nhân. Người khác khiêu khích thị phi hay tạo sự ly gián chỉ là duyên còn nhân là trong đời quá khứ, chúng ta đã tạo nghiệp duyên bất thiện. Trong đời quá khứ, chúng ta đã từng tạo nhân bất thiện nên bây giờ chúng ta mới gặp phải.”*** Trong mỗi chúng ta ai cũng có đầy tham sân si, chỉ cần một tác động nhỏ làm tham sân si ấy sẽ nổi lên bùng bùng. Cách đây vài chục năm, thấy mẹ khóc do ba đánh, người con này đã quay sang giết cha luôn. Người con đã thấy mẹ khóc nhiều lần nên tích chứa trong lòng tham sân si nên đây là nhân. Nếu không tích nhân thì không dễ gì người ta có hành động sai trái.

Trong đời quá khứ, nếu chúng ta từng gieo nhân khiêu khích thị phi, trọc phá người khác thì bây giờ chúng ta mới gặp duyên người ta trọc phá lại, không dễ để người nào tìm đến chúng ta mà trọc phá! Trên Kinh Nhân Quả nói rằng để được gặp nhau một lần cũng phải có nhân duyên, cũng vậy để đi chung một chuyến đó, cùng chung một lớp học cũng có mỗi nhân duyên rất nhiều. Để trở thành cha con, vợ chồng, thầy trò thì mỗi nhân duyên đã kết còn sâu thẳm hơn nữa. Chúng ta phải nhận biết rõ ràng rằng nhân duyên quả báo đều là tự làm tự chịu, đều là nhân trước quả sau. Do đó, chúng ta phải thận trọng khi tạo nhân.

Người có được nhân duyên tốt thì cố gắng duy trì, đừng bỏ lỡ kéo sau này không có cơ hội để tạo nhân duyên đó đâu. Hòa Thượng từng chỉ dạy chúng ta

phải biết trân trọng nhân duyên tốt. Trong cuộc sống, nhiều người oán trời trách người bởi họ luôn gặp phải những người phá hoại và chướng ngại họ. Đây đều là do nhân trước quả sau, tự làm tự chịu. Gieo hạt dưa thì sẽ hình thành trái dưa, gieo nhân bất thiện thì hái quả bất thiện. Hiểu được điều này rồi chúng ta không dại gì đi tàn phá những duyên thiện lành và đi tạo nhân bất thiện.

Mỗi con người chúng ta đều nhỏ bé ở giữa vòm trời, chớ sai lầm cho rằng mình có thể hoán cải cả trời đất. Chỉ có hiểu rõ nhân trước quả sau, từ đó tích cực tạo nhân thiện lành, trân trọng tất cả mỗi nhân duyên tốt đẹp mọi lúc mọi nơi, không bỏ lỡ bất kỳ nhân duyên thiện lành thì chúng ta mới có cơ hội tiếp tục kết thiện duyên. Hiện tại mọi người rất dễ dãi chưa trân trọng điều này.

Hòa Thượng nói: ***“Vợ chồng, bè bạn, gia đình, đoàn thể, xã hội, quốc gia cũng là như vậy. Nhân duyên báo ứng là chân lý, là định luật của thế gian và xuất thế gian. Phật Bồ Tát thành Phật rồi cũng không thể nào thay đổi được định luật này. Đạo lý này trên Kinh, Phật giảng nói được rất thấu triệt.”*** Mấy tháng nay, báo chí đưa tin các nước đều rất ái mộ quốc gia chúng ta, cho rằng Việt Nam là một đất nước thiện lành, là một người bạn tốt, là một đối tác đáng tin cậy. Quốc gia chúng ta đã thiện đãi đối với các quốc gia khác, đặc biệt là những nước đang gặp khổ nạn. Nước ta đã tạo những nhân duyên thiện lành đối với nhiều nước trên thế giới. Chúng ta sống tri ân báo ân thì được người khác tri ân báo ân, còn nếu chúng ta là kẻ vong ân bội nghĩa thì chúng ta không có tiếng nói và cách nhìn như ngày hôm nay. Tin hay không tin là việc của mỗi người, chỉ cần cứ làm tốt thì sẽ nhận quả tốt, còn nếu làm xấu ở tầm cấp quốc gia, hay trong dòng họ, hay trong đoàn thể thì sẽ bị các quốc gia tẩy chay, dòng họ tẩy chay, hoặc cả đoàn thể tẩy chay.

Phật Bồ Tát thành Phật rồi cũng không cách gì thay đổi được nhân quả. Phật Bồ Tát còn vô năng vậy các vị thần có thể làm được sao? Vậy mà có rất nhiều người ngày ngày đi cầu thần cầu quỷ nhờ họ giúp mình thay đổi nhân quả. Nếu một người làm những việc bất thiện thì đừng cầu xin Phật Bồ Tát để các Ngài giúp đỡ, chắc chắn là không được rồi. Vua Tỳ Lưu Ly kéo quân đánh dòng họ Thích ngay khi Phật còn tại thế. Lúc này, đồ chúng của Phật có rất nhiều vị đã chứng A La Hán, một vị A La Hán chỉ cần phẩy tay thì có thể di dời được cả núi. Tuy vậy, Phật vẫn phải chứng kiến dòng họ Thích bị tàn sát. Đây là Phật biểu

pháp cho chúng ta thấy rằng nghiệp nhân quả báo của chúng sanh đã tạo với nhau rồi thì phải cũng nhau mà vay trả. Phật không thể can thiệp được.

Cho nên đừng bao giờ tạo nhân bất thiện, sẽ gặp quả bất thiện. Hãy tạo nhân thiện lành để gặp quả thiện lành. Nếu người nghe chúng ta hiểu lời Phật dạy trên Kinh về nhân quả thì lợi ích vô cùng vô tận. Hòa Thượng nói: “**Phật pháp dạy chúng ta rất rõ ràng nhân quả thiện ác không thể nào hoán đổi**” nghĩa là không thể có chuyện lấy công chuộc tội. Giả dụ người làm việc ác đã nhận ra vấn đề của mình và đã bắt đầu tích cực làm việc thiện thì đây là điều tốt, việc thiện của người này sẽ không sót lọt một mảy bụi. Tuy nhiên, đối với việc ác mà họ đã làm, họ vẫn phải chịu quả báo trong tương lai. Có người phạm tội, bỏ trốn, thay tên đổi họ, sau vài chục năm vẫn bị bắt trở lại. Thế gian đã là như vậy còn luật nhân quả còn chẳng chịt, chi tiết và tinh vi hơn nữa.

Cho nên ngày nay, mặc dù chúng ta đang làm việc thiện nhưng khi nhân quả đến, chúng ta đối diện với quả báo của việc ác trong đời quá khứ do chính mình tạo, chúng ta vẫn phải vui vẻ tiếp nhận. Các nhà tu hành trong nhà Phật đã chứng đạo đều thấu triệt nhân quả. Có vị trong đời quá khứ từng lỡ tay giết một người và lúc đó, Ngài chấp nhận trả khoản nợ mạng đã tạo trong đời quá khứ. Ngài đã nói ra điều này và yêu cầu mọi người không truy tố người sắp ác hại Ngài. Cho nên việc thiện, việc ác đã làm đều không mất đi, đều phải nhận quả báo thiện hay ác. Trong đời quá khứ và ngay hiện tại, chúng ta không biết nhân quả nên mới tạo nghiệp nhân bất thiện. Người đã biết mà còn tạo nghiệp thì tội này không nhẹ.

Hòa Thượng tiếp lời: “**Không thể nói rằng trong đời quá khứ chúng ta tạo nhiều ác nghiệp, hiện tại chúng ta đang làm thiện nghiệp thì có thể đem thiện nghiệp này bù đắp cho ác nghiệp đã tạo, gọi là đem công bù tội. Đây là việc của thế gian còn trong Phật pháp thì không như vậy! Thiện ác nhân quả không thể nào hoán cải hay bù đắp. Chúng ta đã tạo việc bất thiện, đó là nhân. Nhân sẽ biến thành quả. Từ nhân sang quả, ở giữa có duyên. Nhân bất thiện đã tạo mà bây giờ lại gặp duyên bất thiện thì quả bất thiện mới xuất hiện.**” Bất cứ hạt giống nào đặt trong lọ thủy tinh thì không thể nảy mầm. Hạt giống phải được đặt trong môi trường có đất, nước, không khí, nhiệt độ thì mới có thể nảy nở. Đây chính là duyên. Cũng vậy, nhân bất thiện đã tạo gặp duyên bất thiện thì sẽ tạo thành quả bất thiện.

Hòa Thượng nói: ***“Cho nên Phật dạy chúng ta đã tạo nghiệp nhân bất thiện từ lâu trong nhiều đời nhiều kiếp quá khứ và khi chưa gặp Phật pháp, chúng ta tùy thuận theo phiền não của mình nên ngày ngày tạo nghiệp, thế nhưng, nhân này muốn kết thành quả thì phải tiếp cận duyên. Ngay trong đời này, tất cả khởi tâm động niệm, lời nói việc làm của bạn nếu tùy thuận theo duyên của Phật Bồ Tát thì xin chúc mừng bạn. Còn nếu bạn vẫn tùy thuận theo duyên tập khí phiền não của mình, vậy thì quả báo tương lai nhất định ở trong tam ác đạo. Tất cả quả báo đều do tự mình làm tự mình chịu. Sự việc này Phật đã giảng nói rất nhiều trên Kinh điển.”***

Duyên trong cuộc đời này rất quan trọng, có thể kết nối quá khứ để diễn biến ở tương lai. Khởi tâm động niệm, lời nói việc làm của chúng ta nếu tùy thuận theo tập khí nguyên chương như ảo danh ảo vọng, tự tư tự lợi, ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần, tham sân si ngạo mạn hay tùy thuận theo 10 ác nghiệp thì đây là duyên của tam đồ ác đạo. Ngược lại, nếu chúng ta thuận theo duyên của Phật Bồ Tát tức là theo lời chỉ dạy của Phật Bồ Tát Thánh Hiền tức là đã có nhân làm Phật, làm Bồ Tát. Lúc này, bên cạnh nhân ác đời quá khứ đã gieo, chúng ta đã tạo nhân làm Phật, làm Bồ Tát. Nếu cứ tiếp tục cả đời tu hành nghiêm túc, đóng hết tất cả các duyên ác khiến nhân ác quá khứ không có cơ hội kết nối, thì trong Tịnh Độ có câu rằng: ***“Đời nghiệp vãng sanh”*** – tức là mang nghiệp cũ vãng sanh.

Vãng sanh không phải là mang nghiệp về Tây Phương để Phật A Di Đà giúp chúng ta tiêu nghiệp. Chúng ta vãng sanh, nghe Phật thuyết pháp, rồi hội nhập Ta Bà để tùy thuận mà trả nghiệp. Lúc đó, chúng ta đã là Bồ Tát nên trả nghiệp giống như thay một chiếc áo, không khó lắm. Một phàm phu thì không đủ sức mà trả nghiệp. Do đó, trong pháp môn niệm Phật, các Tổ sư Đại đức thường nhắc nhở chúng ta đừng tạo nghiệp mới. Sau khi học Phật, phát tâm niệm Phật rồi mà tạo nghiệp thì đó là nghiệp mới.

Hòa Thượng nói: ***“Ngay trong cuộc sống này, nếu chúng ta gặp phải quả báo bất thiện thì nhất định cũng không nên oán trời trách người. Cho dù người khác có hủy báng, hãm hại, ức hiếp chúng ta, chúng ta cũng không nên oán trách họ. Vì sao vậy? Vì đó cũng chỉ là duyên mà thôi! Trong đời quá khứ, chúng ta đã tạo ra những việc bất thiện cho nên đời này, gặp phải quả báo. Đây mới là sự thật!”*** Chân tướng của sự thật là trong đời quá khứ tạo nhân bất

thiện nên đời này gặp quả báo bất thiện. Nếu chúng ta không có nhân thì duyên như bị người hủy báng, hãm hại, ức hiếp sẽ không có tác dụng.

Không phải bất kỳ ai tạo ra các duyên xấu ác, tác động đến chúng ta, là có thể hình thành ngay một chương ngại lớn cho chúng ta. Quả thật là không dễ gì có ai đó gây ra chương ngại cho chúng ta. Điều quan trọng là trong đời của khứ, chúng ta đã gieo nhân chương ngại khiến người phải trải bao nhiêu là khó khăn, để rồi hôm nay duyên đã tác động nên kết quả được hình thành. Người tác động ở hiện tại là duyên, chúng ta phải thấu hiểu rằng, chân tướng sự thật là quá khứ đã tạo nhân nên hiện tại nhận quả báo. Cho nên đừng ngồi đó mà oán trời trách người. Bài học hôm nay, Hòa Thượng chỉ dạy chúng ta phải thấu hiểu thật rõ ràng về thiện ác nhân quả. Khi đã tường tận thì chúng ta sẽ vui vẻ chấp nhận, thậm chí còn tích cực làm nhiều việc thiện lành hơn./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!